

Sygn. akt: I C 424/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Rybarczyk
Protokolant:	stażysta Marcin Rezmer

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2018 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa **R. K. (1), Ł. K., P. K. (1)**

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę

1. Zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda R. K. (1) kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 1 lipca 2014 r do dnia zapłaty;
2. W pozostałej części oddala powództwo R. K. (1);
3. Znosi wzajemnie między pozwanym a powodem R. K. (1) koszty zastępstwa procesowego;
4. Zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda Ł. K. kwotę 25.000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 3 grudnia 2015 r do dnia zapłaty;
5. W pozostałej części oddala powództwo Ł. K.;
6. Nie obciąża powoda Ł. K. kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego;
7. Zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki P. K. (1) kwotę 25.000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 3 grudnia 2015 r do dnia zapłaty;
8. W pozostałej części oddala powództwo P. K. (1);
9. Nie obciąża powódki P. K. (1) kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego;
10. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 5638,81 zł (pięć tysięcy sześćset trzydzieści osiem złotych 81/100) z tytułu zwrotu części kosztów sądowych;
11. Pozostałą częścią kosztów sądowych od uiszczenia, których powodowie byli zwolnieni obciąża Skarb Państwa.

SSO Wojciech Rybarczyk

I C 424/17

UZASADNIENIE

Powodowie R. K. (1), P. K. (1) i Ł. K. wnieśli przeciwko (...) SA w W. pozew, w którym domagali się zasądzenia od pozwanego na rzecz:

- R. K. (1) kwoty 100.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 1 lipca 2014 do dnia zapłaty;
- Ł. K. kwoty 100.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 3 grudnia 2015 do dnia zapłaty;
- P. K. (1) kwoty 100.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 3 grudnia 2015 do dnia zapłaty;

Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodu zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstw procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazali, że w dniu 15.10.2005 r. M. S. spowodował wypadek drogowy, w którym śmierć poniosła M. K. – matka powoda R. K. (1) i babcia powodów Ł. K. i P. K. (1). W dacie popełnienia przestępstwa M. S. miał zawartą umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC z pozwanym.

R. K. (1) był bardzo związany ze swoją matką, która niezwykle dużo uwagi poświęcała wychowaniu syna. Więzy ta wzmocniła się gdy urodziły się dzieci R. K. (1) albowiem babcia aktywnie uczestniczyła w ich wychowaniu. P. K. (1) i Ł. K. nie byli wychowywani przez własną matkę ale przez babkę. To M. K. odrabiała z nimi lekcje, zaprowadzała do szkoły, gotowała obiady, dawała poczucie bezpieczeństwa. Wszystko to powodowało silną więź M. K. z powodami. Śmierć M. K. spowodowała u powodów poczucie osamotnienia, żalu i pustki. Pozwany odmówił wypłaty powodom zadośćuczynienia za doznana krzywdę. Powodowie złożyli wniosek o zawiązanie do próby ugodowej, która pozostała bez odpowiedzi.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powodowi R. K. (1) wypłacone zostało zadośćuczynienie w kwocie 10.000 zł i w ocenie pozwanego kwota powyższa jest adekwatna do krzywdy powoda. Pozwany wskazał również, iż upływ czasu od wypadku wskazuje na bezpodstawność żądań powodów, którzy prowadzą normalne aktywne życie i nie mają najmniejszych problemów z akceptacją istniejącej sytuacji. Pozwany wskazał również, że żądania powodów są nadmierne na co wskazują między innymi kwoty zadośćuczynienia jakie na mocy zawartych ugód otrzymali inni krewni M. K..

W piśmie procesowym z dnia 2.10.2017 powód R. K. (1) zaprzeczył aby pozwany wypłacił mu kwotę 10.000 zł z tytułu zadośćuczynienia chociaż przyznał, iż pozwany wydał stosowną decyzję.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 15.10.2005 r. w miejscowości S. doszło do wypadku drogowego w wyniku którego śmierć poniosła M. K.. Wyrokiem z dnia 28.02.2016 r. sprawca wypadku M. S. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. W dniu zdarzenia sprawca wypadku miał zawartą umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z pozwanym zakładem ubezpieczeń.

/dowód: kserokopia wyroku z dnia 28.02.2006 k. 9-10

Pismo Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego k. 11/

W chwili wypadku M. K. miała ukończone 73 lat. Powód R. K. (1) jest synem M. K. natomiast powodowie Ł. K. i P. K. (1) są jej wnukami. W chwili wypadku R. K. (1) miał 46 lat, Ł. K. 19 lat a P. K. (1) 13 lat.

/dowód: zeznania powoda R. K. (1) k 168v

Zeznania powoda Ł. K. k.168v-169

Zeznania powódki P. K. (2) k. 169

kserokopie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego k.15,16/

Powodowie byli silnie związani z M. K.. M. K. wspierała R. K. (1) w wychowaniu Ł. K. i P. K. (1). Od grudnia 2000 r R. K. (1) samodzielnie wykonywał władzę rodzicielską nad P. K. (1) i Ł. K. było to związane z tym, że G. K. żona powoda R. K. (1) i matka Ł. K. i P. K. (1) była osobą uzależnioną od alkoholu. Z powodu uzależnienia G. K. w niedostateczny sposób opiekowała się dziećmi. R. K. (1) w opiece nad dziećmi pomagała matka. M. K. mieszkała w miejscowości S. natomiast powodowie w I.. Z uwagi na to, że obie miejscowości dzieli odległość kilku kilometrów powodowie spotykali się z M. K. często, odwiedzając się nawzajem. Ł. K. i P. K. (1) często spędzali wakacje u babci.

/dowód: zeznania powoda R. K. (1) k 168v

Zeznania powoda Ł. K. k.168v-169

Zeznania powódki P. K. (2) k. 169

Zeznania świadka R. K. (2) k 189-190/

Śmierć M. K. była dla powodów silnym negatywnym przeżyciem. Ł. K. i P. K. (1) korzystali po tym zdarzeniu z pomocy psychologicznej. P. K. (1) zaczęła mieć również problemy z nauką. Obecnie żadne z powodów korzysta z pomocy psychologicznej ani psychiatrycznej i nie wymaga takiej pomocy.

dowód: zeznania powoda R. K. (1) k 168v

Zeznania powoda Ł. K. k.168v-169

Zeznania powódki P. K. (1) k. 169

Zeznania świadka R. K. (2) k 189-190

Opinie biegłego z dziedziny psychologii J. G. (1) k. 192-195

Powód R. K. (1) wystąpił do pozwanego z roszczeniem o zadośćuczynienie w czerwcu 2014 r. Pozwany decyzją z 26.02.2016 r przyznał powodowi z tego tytułu kwotę 10.000 zł.

/dowód: akta szkodowe – płyta k 105/

Powód R. K. (1) oraz powodowie Ł. K. i P. K. (1) wyzwali pozwanego do zapłaty zadośćuczynienia a następnie wystąpili do Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z wnioskiem o zawiązanie do próby ugodowej. Pozwany pismem z 3.12.2015 odmówił zawarcia ugody.

/dowód: pisma z k. 17-25, 27-34,

Dokumenty z akt szkodowych – płyta k. 105/

Za wiarygodne Sąd uznał dowody z zeznań powodów R. K. (1), Ł. K. i P. K. (1). Zeznania powodów zasługują na wiarę albowiem są logiczne i spójne oraz znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka R. K. (2) i przeprowadzonych w sprawie dowodach z dokumentów.

Jako wiarygodne Sąd uznał świadka: R. K. (2) złożone na okoliczność doznanych przez powodów cierpień psychicznych, więzi emocjonalnych łączących ich ze zmarłą oraz sytuacji życiowej i stanu psychicznego w jakim znaleźli się po jej śmierci. Zeznania świadka były logiczne i wewnętrznie spójne, a nadto znajdowały potwierdzenie w zeznaniach złożonych przez powodów, którym Sąd również przyznał walor wiarygodności.

Sąd w swojej ocenie oparł się na w pełni wiarygodnych opiniach sporządzonych w niniejszej sprawie przez: biegłego z zakresu psychologii J. G. (2). Opinie sądowo-lekarska zostały oparta na szerokim materiale dowodowym, a także na badaniu przedmiotowym i podmiotowym powodów. Opinie sporządzono zgodnie z zasadami fachowej wiedzy i doświadczenia zawodowego biegłego. Wnioski wydanych opinii były przejrzyste, logiczne i gruntownie uzasadnione. Wskazane wyżej względy przemawiają za wiarygodnością opinii sądowej wydanych w sprawie.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zebrane w sprawie, albowiem zostały sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla tego typu dokumentów. Strony w żaden sposób nie kwestionowały ich wiarygodności.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadka K. K. (1) albowiem strona powodowa w zakreślonym terminie nie podała adresu tego świadka.

Sąd zważył co następuje:

Powodowie w niniejszej sprawie domagali się zasądzenia na ich rzecz od pozwanego wskazanych przez nich kwot tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci matki i babci spowodowaną przez kierowcę ubezpieczonego przez pozwanego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Istota ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikająca z art. 822 § 1 k.c. sprowadza się do tego, że zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za te szkody ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której zawarta została umowa ubezpieczenia. Z regulacji art. 822 § 4 k.c. wynika, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. W przedmiotowej sprawie zachodzi sytuacja objęta dyspozycją w/w przepisu. Pozwany nie kwestionował zresztą co do zasady swojej odpowiedzialności. Okolicznością bezsporną jest również to, że sprawca wypadku nie wypłacił żadnych kwot z tytułu zadośćuczynienia powodom.

Powodowie domagając się zasądzenia na ich rzecz zadośćuczynienia jako podstawę sprawną swoich roszczeń wskazali przepis art. 24 § 1 zd 2 i 3 kc i art. 448 kc. Podnosili, iż śmierć M. K. naruszyła ich dobra osobiste w postaci więzi rodzinnych, zerwania więzi emocjonalnych łączących ich ze zmarłą. W tym miejscu należy wskazać, iż do zdarzenia i śmierci M. K. doszło przed wejściem w życie nowelizacji art. 446 k.c. dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116 z 2008r., poz. 731) polegającej na dodaniu paragrafu 4, przewidującego *expressis verbis* możliwość przyznania przez sąd najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zgodnie z dominującym poglądem wyrażonym w judykaturze, który Sąd w niniejszym składzie podziela, sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

W myśl art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. W przypadku roszczenia opartego na przepisie art. 448 k.c. na powodzie ciąży powinność wykazania poza ogólnymi przesłankami z art. 24 § 1 k.c. także innych przesłanek dotyczących tego przepisu, a mianowicie – winy oraz krzywdy poniesionej w wyniku bezprawnego i

zawinionego działania sprawcy. Krzywda sprowadza się do ujemnych przeżyć fizycznych lub psychicznych podmiotu powstałych w wyniku deliktu dokonanego przez inny podmiot. Zaznaczyć przy tym należy, że możliwość zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. wynika z tego, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym, przy czym nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r., III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 10).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że powodowie wykazali, iż w skutek śmierci M. K. doszło do naruszenia ich dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnych i zerwania więzi emocjonalnych łączących ich ze zmarłą. Ustalenia poczynione w toku postępowania wskazują bowiem jednoznacznie na to, że powodów łączyły ze zmarłą bliskie relacje a śmierć M. K. stanowiła dla nich silne negatywne przeżycie emocjonalne. Powodowie utrzymywali ze zmarłą częste kontakty wynikające zarówno z bliskiego pokrewieństwa jak również będące następstwem tego, że zmarła de facto starała się zastąpić P. K. (1) i Ł. K. matkę. Okoliczność ta powodowała, że relacje między powodami a zmarłą były szczególnie bliskie. W związku z tym śmierć M. K. bez wątpienia spowodowała naruszenie dóbr osobistych powodów.

Fakt naruszenia dóbr osobistych powodów uzasadnia ich żądanie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w oparciu o przepis art. 448 kc. Jednak w ocenie Sądu żądania powodów co do wysokości zadośćuczynienia były nadmierne. Każde z powodów domagało się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 100.000 zł z tytułu zadośćuczynienia ustalenia poczynione w toku postępowania wskazują jednak, że rozmiar krzywdy doznanej przez powodów nie uzasadnia zadośćuczynienia w takiej kwocie.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd brał pod uwagę całokształt okoliczności sprawy. W szczególności dla ustalenia zadośćuczynienia znaczenie ma bliskość emocjonalna między zmarłą a powodami i wynikający z tej bliskości stopień nasilenia negatywnych emocji wywołanych zerwaniem tych więzi, prawidłowość wzajemnych relacji zmarłej i powodów, ich wiek w chwili zdarzenia, wpływ śmierci M. K. na dalsze życie powodów w szczególności na ich stan zdrowia i aktywność życiową.

Ustalenia poczynione w toku postępowania wskazują w sposób jednoznaczny, że M. K. pozostawała z powodami w prawidłowych relacjach rodzinnych i powodowie pozostawali z nią w silnym związku emocjonalnym. Było to spowodowane tym, że M. K. wspierała w R. K. (1) w wychowaniu dzieci zastępując w pewnym okresie powodom P. K. (1) i Ł. K. matkę. W konsekwencji tego relacje M. K. z synem i wnukami były silniejsze niż w typowej sytuacji. R. K. (1) mógł bowiem zawsze liczyć na pomoc matki a związki (...) były silniejsze niż te które zazwyczaj łączą wnuków z babcią. Z drugiej strony trzeba mieć na względzie fakt, że w chwili śmierci M. K. relacje te ulegały już pewnemu rozluźnieniu z uwagi na wiek jaki osiągnęli powodowie Ł. K. i P. K. (1). Ł. K. był już bowiem człowiekiem pełnoletnim i nie wymagał żadnej pomocy i opieki ze strony babci, P. K. (1) była natomiast już nastolatką i jej relacje z babcią liczącą wówczas 73 lata również były również coraz słabsze. R. K. (1) natomiast w związku z tym, że jego dzieci osiągnęły wiek w którym nie wymagały szczególnej opieki, w znacznie mniejszym zakresie potrzebował pomocy ze strony swojej matki.

Pomimo zmian w relacjach łączących powodów z M. K. jej śmierć stanowiła dla nich jednak niewątpliwie silny jednorazowy stres i negatywne przeżycie. Wskazują na to w szczególności opinie biegłego psychologa. Śmierć M. K. zerwała łączące ją z powodami relacje rodzinne, które mogły trwać jeszcze co najmniej kilka lat.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wskazywał, że z uwagi na znaczny upływ czasu od śmierci M. K. i zmiany w życiu osobistym i rodzinnym powodów, okoliczności przytoczone w pozwie nakierowane są wyłącznie na uzyskanie wyższego zadośćuczynienia. W ocenie Sądu nie można zgodzić się z tym stanowiskiem. Upływ czasu od dnia zdarzenia nie może być okolicznością uzasadniającą rozmiar doznanej przez powodów krzywdy i tym samym wpływać na wysokość zadośćuczynienia. Przedmiotem oceny sądu jest bowiem krzywda będąca następstwem określonego zdarzenia tak więc upływ czasu od jego wystąpienia nie wpływa na jej rozmiar.

Upływ czasu od chwili zdarzenia tworzy jednak pewną perspektywę czasową umożliwiającą lepszą ocenę wpływu zdarzenia na dalsze życie powodów w szczególności na ich zdrowie i aktywność życiową. Wpływ zdarzenia na zdrowie

i aktywność życiową powodów jest natomiast okolicznością mającą znaczenie z punktu widzenia oceny rozmiaru doznanej krzywdy.

Ustalenia poczynione w toku postępowania na podstawie zeznań świadka i powodów oraz opinii biegłego wskazują, że śmierć M. K. stanowiąca niewątpliwie trudne przeżycie nie wywołała jednak żadnych drastycznych następstw dla ich zdrowia i aktywności życiowej w przyszłości.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że śmierć M. K. nie wywołała negatywnych następstw dla stanu zdrowia psychicznego powodów i obecnie ich stan jest prawidłowy i nie wymagają jakiegokolwiek pomocy psychologicznej. Opinia wskazuje, że ich stan emocjonalny po okresie żałoby uległ stabilizacji. Po wypadku z pomocy psychologa korzystali tylko P. K. (1) i Ł. K.. Treść zeznań tych powodów wskazuje jednak, że pomoc ta wiązała się nie tylko z ich sytuacją będącą następstwem śmierci babci. P. K. (1) miała przez pewien okres czasu trudności z nauką jednak w ocenie Sądu niewątpliwie przyczyną tych problemów nie była wyłącznie śmierć babci. Śmierć M. K. nie spowodowała również żadnego poważnego ograniczenia aktywności życiowej powodów po upływie okresu żałoby. Obecnie powodowie funkcjonują prawidłowo a śmierć M. K. w wypadku, stanowiąca niewątpliwie przykre wspomnienie nie wpływa na ich aktualne życie.

W świetle powyższego Sąd kierując się doświadczeniem życiowym doszedł do wniosku, iż adekwatne do rozmiaru krzywdy zadośćuczynienie dla powoda R. K. (1) powinno wynosić 60.000 zł a dla P. K. (1) i Ł. K. po 25.000 zł.

Biorąc pod uwagę fakt, że pozwany z tytułu zadośćuczynienia przyznał już powodowi R. K. (1) kwotę 10.000 zł decyzją z 26.02.2016 (k4 akt szkodowych – płyta) na podstawie art. 448 kc w z. z art. 24 § 1 kc i 23 kc zasądzono od pozwanego na rzecz powoda R. K. (1) kwotę 50.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienia za okres od dnia 1 lipca 2014 do dnia zapłaty obniżając ustaloną wcześniej kwotę zadośćuczynienia o przyznaną wcześniej powodowi z tego tytułu kwotę 10.000 zł. Fakt, iż powód zaprzeczył aby pozwany przekazał mu w/w kwotę jest w ocenie sądu bez znaczenia albowiem w sytuacji gdy kwota ta została już decyzją pozwanego przyznana powodowi jest on uprawniony do domagania się jej wypłaty na podstawie tej decyzji. Na rzecz powodów Ł. K. i P. K. (1) na tej samej podstawie zasądzono zadośćuczynienia w kwotach po 25.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 3.12.2015 do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwa zostały oddalone.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. uznając zgodnie z żądaniem powodów, że odsetki należne są w wypadku R. K. (1) od dnia 1.07.2014 albowiem powód ten już w czerwcu 2014 r zgłosił szkodę i od tego momentu pozwany miał wiedzę o żądaniach powoda, w wypadku powodów P. K. (1) i Ł. K. odsetki należne są od dnia 3.12.2015 tj od dnia w którym pozwany udzielił odpowiedzi na ich wezwanie do próby ugodowej albowiem od tej daty pozwany miał świadomość wysokości żądań powodów. Pozwany odmawiając spełnienia żądań powodów popadł w opóźnienie co uzasadnia zasądzenie odsetek za opóźnienie.

O kosztach Sąd procesu w stosunku do powoda R. K. (1) Sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c., stosując zasadę wzajemnego zniesienia kosztów procesu. Powód R. K. (1) domagał się zasądzenia kwoty 100.000 zł i był zwolniony od kosztów sądowych. Wygrał proces w 50% co uzasadnia wzajemne zniesienie kosztów zastępstwa procesowego.

W zakresie kosztów procesu dotyczących powodów Ł. K. i P. K. (1) Sąd na podstawie art. 102 kpc postanowił nie obciążać powodów kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego. W ocenie Sądu przemawia za tym fakt, iż powodowie formułując swoje żądania kierowali się subiektywnym przekonaniem o zasadności swoich żądań w zakresie kwoty zadośćuczynienia uznając, że ich krzywda zasługuje na zadośćuczynienie a takiej samej wysokości jak należna ich ojcu R. K. (1). Ponadto w wypadku P. K. (1) za odstąpieniem od obciążania jej kosztami procesu przemawia również fakt, iż jest ma ona bardzo niewielkie dochody. Pozostałymi kosztami sądowymi od uiszczenia, których powodowie byli zwolnieni obciążono Skarb Państwa, jednocześnie jednak na podstawie art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 5638,81 zł z tytułu zwrotu części kosztów sądowych. Na kwotę powyższą składa się 50% kosztów sądowych związanych z powództwem R. K. (1) i po 25 % kosztów sądowych związanych z powództwami Ł. K. i P. K. (1). Koszty sądowe obejmowały w wypadku każdego z powodów: koszt opinii biegłego 638,82 zł oraz opłatę sądową

5000 zł czyli po 5638,82 zł z tytułu każdego z trzech powództw ($(...),32 \times 50\% = (...),41$; $5638,32 \times 25\% = (...),70$; $5638,32 \times 25\% = (...),70$; $(...),41 + (...),70 + (...),70 = 5638,81$ zł).

SSO Wojciech Rybarczyk